

Vabariigi Presidendi Kantselei
2010. aasta raamatupidamise
aastaruande õigsus ja
tehingute seaduslikkus

Sisukord

Vabariigi Presidendi Kantselei 2010. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja raamatupidamise korraldus	2
Kantselei raamatupidamise aastaaruanne on olulises osas õige	2
Kantselei raamatupidamises ei esine olulisi puudusi	2
Vabariigi Presidendi Kantselei tehingute seaduslikkus	3
Kantselei on järginud riigieelarve seadust	3
Kantselei on eraldatud raha kasutanud sihipäraselt	3
Teenuste soetamisel ei ole alati järgitud riigihangete seadust	3
Varasemate soovitude rakendamine	4
Kantselei on asunud möödunud aastal tehtud soovitust rakendama	4
Riigikontrolli soovitused ja Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus	5
Ülevaade Vabariigi Presidendi Kantseleist	6
Auditi iseloomustus	6
Auditi põhjus ja eesmärk	6
Riigikontrolli varasemad auditid Vabariigi Presidendi Kantseleis	9
Lisa. Hinnangu andmise kriteeriumid	10

Vabariigi Presidendi Kantselei 2010. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja raamatupidamise korraldus

Aruande õigsus

Kantselei raamatupidamise aastaaruanne on olulises osas õige

1. Vabariigi Presidendi Kantselei raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab kantselei 2010. aasta tulemiks 59 miljonit krooni ning varade mahuks 31.12.2010. aasta seisuga 84 miljonit krooni, kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt, kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga kantselei finantsseisundit ning lõppenud aruandeperioodi majandustulemust ja rahavoogusid.

2. Punktides 4–5 on raamatupidamise kohta esitatud tähelepanek, mis ei mõjutanud Riigikontrolli arvamust, kuid võib põhjustada olulisi vigu raamatupidamise aastaaruandes, kui arvestuse korraldust ei parandata.

Raamatupidamise korraldus

Kantselei raamatupidamises ei esine olulisi puudusi

3. Riigikontroll leiab, et raamatupidamine on Vabariigi Presidendi Kantseleis üldiselt hästi korraldatud. Raamatupidamist reguleerivad korrad on olemas ja neid järgitakse.

4. Vabariigi Presidendi ametliku veebilehe uue lahenduse väljatöötamiseks tehti töid maksumusega ligikaudu 252 000 krooni. Teenuse eest tasuti kantselei eelarve majandamiskuludest ning vara ei võetud bilansis immateriaalse põhivarane arvele. Vabariigi Presidendi Kantselei investeeringute eelarves veebilehe arendustöödeks raha ette nähtud ei olnud.

5. Auditi käigus saadud selgituste kohaselt käsitles kantselei tehtud töid perioodikuluna, kuna uuendatud veebileht ei too kaasa majanduslikku kasu. Riigikontrolli hinnangul on veebilehe arenduse näol tegu varaga, mida tuleb kajastada bilansis, kuna veebileht on üks osa kantselei põhitegevusest, s.o suhtlusest avalikkusega. Avalikkusele suunatud veebilehe struktuuri, disaini ja tehniliste lahenduste väljatöötamine tuleks kajastada immateriaalse põhivarana. Veebilehe ülalpidamise kulud, näiteks andmete uuendamise kulud, tuleks seevastu kajastada perioodikuludena.

6. **Riigikontrolli soovitus Vabariigi Presidendi Kantselei direktorile:** Kajastada edaspidi avalikkusele mõeldud veebilehe arenduskulud bilansis varana.

Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus: Vastuseks kontrolliaruande punktides 4–5 kajastatud Vabariigi Presidendi veebilehe arendustegevuse selgitustele ja punktis 6 sisalduvale soovitusel kajastada edaspidi avalikkusele mõeldud veebilehe arenduskulud bilansis varana, märgime, et Vabariigi Presidendi veebilehe arendustööde kajastamisel raamatupidamises on lähtutud Raamatupidamise Toimkonna juhendist 5, mis tugineb rahvusvahelisele raamatupidamise standardile IAS 38. Juhend lubab arendustöid kapitaliseerida ainult juhul, kui on täidetud kõik immateriaalse vara kajastamise kriteeriumid, sh saadav tulu on tõenäoline. Riigi raamatupidamise üldeeskiri arendustööde

kirjendamiseks erandeid ei tee. Kõne all oleva veebilehe finantseerimiseks kavandas ja kasutas kantselei 2009. aastal tegevuskulude kokkuhoiust saadud raha.

Riigikontrolli kommentaar: Riigikontroll jääb oma seisukoha juurde, kuna Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 1 kohaselt loetakse avalike sektori üksuste puhul varaks ka ressursi, mida tõenäoliselt kasutatakse tulevikus raamatupidamiskohustuslasele seatud eesmärkide täitmisel. Leiame, et presidendi kantselei veebileht vastab sellele tingimusele. Riigikontroll on seisukohal, et Raamatupidamise Toimkonna juhendis nr 5 toodud näide veebilehe arendamiseks tehtud kulutuste kapitaliseerimise kohta on asjakohane ka Vabariigi Presidendi Kantselei veebilehe kajastamise puhul.

Vabariigi Presidendi Kantselei tehingute seaduslikkus

Kantselei on järginud riigieelarve seadust

Tehingute seaduslikkus

7. Kantselei 2010. aasta eelarvekulud olid 58 miljonit krooni. Riigikontrolli arvamusel on kantselei olulisemad majandustehingud sooritatud, lähtudes riigieelarve seadusest ning 2010. aasta riigieelarve seadusest.

Kantselei on eraldatud raha kasutanud sihipäraselt

Eelarve kasutamine

8. Riigikontroll auditeeris, kas Vabariigi Presidendi töökorraldus ning sisekontrollisüsteem loovad piisava aluse investeeringuteks ja tööjõukuludeks eraldatud raha sihipäraseks kasutamiseks, ning kontrollis pisteliselt süsteemi toimivust.

9. Kantselei 2010. aasta investeeringud olid 109 000 krooni ning investeeringud on auditeeritud ulatuses tehtud sihipäraselt.

10. Kantselei 2010. aasta tööjõukulud olid 24,5 miljonit krooni ning tööjõukulud on auditeeritud ulatuses tehtud sihipäraselt.

Teenuste soetamisel ei ole alati järgitud riigihangete seadust

Teenuste soetamine

11. Riigihangete seaduse eesmärgiks on tagada hankija raha läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ja olemasolevate konkurentsitingimuste efektiivne ärakasutamine riigihankes.

12. Kantselei ei ole alati toiminud riigihangete seaduse kohaselt. Korraldatud ei ole riigihangete seadusega nõutud hankemenetlust riigihanke piirmäära ületavate õhutranspordi- ja sideteenuste tellimiseks.

13. Õhutranspordile kulus kantseleil 2010. aastal 1 204 000 krooni ja sideteenustele (sh nii andmeside- kui ka mobiilsideteenust) 658 000 krooni. Seega oleks teenuste tellimiseks tulnud korraldada riigihangete seaduses ettenähtud hankemenetlus, sh avaldada riigihangete registris seadusega nõutud dokumendid.

14. Auditi käigus saadud selgituste kohaselt on reisiteenuste puhul püütud tagada konkurentsi, küsides mitut pakkumist. Selgus, et alati pole pakumiste küsimist dokumenteeritud, mistõttu ei ole tagantjärele

tuvastatav, mille põhjal on reisiteenuse pakkuja välja valitud. Riigihangete seaduse järgi ei või korraldada riigihangete piirmäära ületavat hanget viisil, mis on lubatud alla piirmäära jääva hanke (lihthanke) jaoks.

15. Nii õhutranspordi- kui ka sideteenuste riigihanke korraldamiseks on praeguseks avalikus sektoris kujunenud oskused ja kogemused, samuti ühishangete tegemise praktika, mistõttu on Riigikontroll seisukohal, et ka Vabariigi Presidendi Kantseil tuleks kaaluda senise hangete korralduse kooskõlla viimist riigihangete seadusega.

16. Riigikontrolli soovitus Vabariigi Presidendi Kantselei direktorile: Korraldada õhutranspordi- ja sideteenuste tellimiseks riigihankemenetlused või osaleda ühishangetel.

Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus: Vastuseks Teie tähelepanekutele seonduvalt teenuste soetamisega (p-d 11–15) ja punktis 16 sisalduvale ettepanekule korraldada õhutranspordi- ja sideteenuste tellimiseks riigihankemenetlused või osaleda ühishankel märgime, et kantselei on asunud läbirääkimistesse Rahandusministeeriumiga osalemaks võimalusel nende ettevalmistatavas üleriigilises õhutransporditeenuse riigihankes. Kantselei analüüsib tehtud kulutusi telekommunikatsiooniteenustele (sh telefoni- ja andmesideteenustele, mobiiltelefoniteenustele jm) ning vajadusel korraldab riigihankemenetluse või osaleb ühishankel.

Varasemate soovituste rakendamine

Kantselei on asunud möödunud aastal tehtud soovitust rakendama

17. Eelmisel aastal tegi Riigikontroll tähelepaneku, et Presidendi Kantselei ei ole teinud piisavat ning regulaarset järelevalvet sihtasutusele Eesti Koostöö Kogu riigieelarvest eraldatud raha kasutamise üle. Presidendi Kantselei on 2010. aastal tõhustanud järelevalvet sihtasutuse finantstegevuse üle, sihtasutuse juhataja on esitanud majandusaasta aruandes tegevuse jätkuvuse tagamise kava ning 2010. aasta majandustulemused viitavad finantsseisundi paranemisele.

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu
Finantsauditi osakonna peakontrolör

Riigikontrolli soovitused ja Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus

Riigikontroll andis auditi põhjal Vabariigi Presidendi Kantseleile soovitusi. Kantselei direktor saatis 13. mail 2011 oma vastuse Riigikontrolli soovitustele.

Üldised kommentaarid auditiaruande kohta

Tänan Teid professionaalse ja meeldiva koostöö eest kantselei tegevuse auditeerimisel.

Riigikontrolli soovitused	Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastused
Raamatupidamise korraldus 6. Kajastada edaspidi avalikkusele mõeldud veebilehe arenduskulud bilansis varana. (p-d 4–5)	Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus: Vastuseks kontrolliaruande punktides 4–5 kajastatud Vabariigi Presidendi veebilehe arendustegevuse selgitustele ja punktis 6 sisalduvale soovitusel kajastada edaspidi avalikkusele mõeldud veebilehe arenduskulud bilansis varana, märgime, et Vabariigi Presidendi veebilehe arendustööde kajastamisel raamatupidamises on lähtutud Raamatupidamise Toimkonna juhendist 5, mis tugineb rahvusvahelisele raamatupidamise standardile IAS 38. Juhend lubab arendustöid kapitaliseerida ainult juhul, kui on täidetud kõik immateriaalse vara kajastamise kriteeriumid, sh saadav tulu on tõenäoline. Riigi raamatupidamise üldeeskiri arendustööde kirjendamiseks erandeid ei tee. Kõne all oleva veebilehe finantseerimiseks kavandas ja kasutas kantselei 2009. aastal tegevuskulude kokkuhoiust saadud raha. Riigikontrolli kommentaar: Riigikontroll jääb oma seisukoha juurde, kuna Raamatupidamise Toimkonna juhendi nr 1 kohaselt loetakse avalike sektori üksuste puhul varaks ka ressursi, mida tõenäoliselt kasutatakse tulevikus raamatupidamiskohustuslasele seatud eesmärkide täitmisel. Leiame, et presidendi kantselei veebileht vastab sellele tingimusele. Riigikontroll on seisukohal, et Raamatupidamise Toimkonna juhendis nr 5 toodud näide veebilehe arendamiseks tehtud kulutuste kapitaliseerimise kohta on asjakohane ka Vabariigi Presidendi Kantselei veebilehe kajastamise puhul.
Teenuste soetamine 16. Korraldada õhutranspordi- ja sideteenuste tellimiseks riigihankemenetlused või osaleda ühishangetel. (p-d 11–15)	Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus: Vastuseks Teie tähelepanekutele seondult teenuste soetamisega (p-d 11–15) ja punktis 16 sisalduvale ettepanekule korraldada õhutranspordi- ja sideteenuste tellimiseks riigihankemenetlused või osaleda ühishangetel märgime, et kantselei on asunud läbirääkimistesse Rahandusministeeriumiga osalemaks võimalusel nende ettevalmistatavas üleriigilises õhutransporditeenuse riigihankes. Kantselei analüüsib tehtud kulutusi telekommunikatsiooniteenustele (sh telefoni- ja andmesideteenustele, mobiiltelefoniteenustele jm) ning vajadusel korraldab riigihankemenetluse või osaleb ühishangetel.

Ülevaade Vabariigi Presidendi Kantseleist

Vabariigi Presidendi Kantselei toetab Vabariigi Presidenti seadusest tulenevate ülesannete täitmisel. Kantselei valitsemisalasle kuuluvad kaks sihtasutust. Kantselei finantsseisundi ja majandustegevuse tulemuste kajastamise eest vastutab aruandeperioodil kantselei direktor Siim Raie, kes on 2010. aasta majandusaasta aruande õigsust oma allkirjaga kinnitanud. Kantselei raamatupidamise igapäevast korraldamist koordineeris kantselei raamatupidamise osakond eesotsas pearaamatupidaja Mai Piirmetsaga.

Tabel 1. Kantselei valitsemisala olulisemad näitajad

	2006	2007	2008	2009	2010
Keskmine töötajate arv	61	63	63	63	65
Eelarvemaht (mln kr)	56	76	63	61	58
Varade maht (mln kr)	68	89	84	86	84

Allikas: Rahandusministeeriumi saldoandmike süsteem ja Riigikassa andmebaas

Auditi iseloomustus

Auditi põhjus ja eesmärk

Riigikontroll peab riigieelarve seaduse järgi andma hinnangu põhiseaduslike institutsioonide raamatupidamise aastaaruande õigsusele ja tehingute seaduslikkusele.

Auditi eesmärgiks on avaldada arvamust Vabariigi Presidendi Kantselei 2010. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsuse ning tehingute seaduslikkuse kohta. Kantselei raamatupidamise aastaaruanne sisaldab varade ja kohustuste bilanssi 31.12.2010. aasta seisuga, tulemiaruanne, netovara muutuste aruanne ja rahavoogude aruanne lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Auditi ulatus ja käsitusviis

Vabariigi Presidendi Kantselei 2010. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsuse kohta arvamuse avaldamise käigus hindas Riigikontroll raamatupidamise aastaaruande vastavust Eesti raamatupidamise heale tavale, raamatupidamise seadusele ning rahandusministri asjakohastele määrustele. Hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele (Euroopa Liidu raamatupidamise direktiivid, rahvusvahelised finantsarvestuse standardid ja rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid) ning selle põhinõuded on kehtestatud Eesti raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid ja riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuded.

Tehingute seaduslikkuse kohta arvamuse avaldamiseks kontrollis Riigikontroll, kas kantselei tehingud on olulises osas sooritatud, lähtudes riigieelarve seadusest ning 2010. aasta riigieelarve seadusest. Selleks keskenduti riigieelarve täitmise sihipärasusele ja läbipaistvusele, kontrollides kantselei investeeringute ja tegevuskulude sihipärasust kasutamist, eelarves sätestatud summadest kinnipidamist ning ettemaksete ja tehtud kulutuste põhjendatust.

Lisaks arvamuse avaldamisele riigieelarve seaduse täitmise kohta pööras Riigikontroll seaduslikkuse auditeerimisel tähelepanu ka riigihangete seaduse ja riigivaraseaduse peamiste printsiipide järgimisele. Selleks kontrolliti valikuliselt, kas piirmäära ületavate soetuste puhul on järgitud riigihangete seaduses ette nähtud menetluskorda ja kas väiksemate soetuste puhul on kinni peetud riigihangete põhiprintsiipidest, ning hinnati, kas varasid on kasutatud, säilitatud ning võõrandatud heaperemehelikult.

Samuti kontrolliti asutuse tegevust reguleerivate muude õigusaktide olulisemate vastavusnõuete täitmist, üksikasjalik nimekiri kontrollitud vastavusnõuetest on esitatud lisas.

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI (Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon) auditistandarditega, mis käsitlevad nii finantsaruannete kui ka tehingute seaduslikkuse auditeerimist finantsaruannete auditi raames. Need standardid nõuavad, et audit kavandatakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi väärkajastamisi ja tehingud on olulises osas kooskõlas kindlaksmääratud seadustega. Auditi käigus koguti raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvandmete ja avalikustatud info ning tehingute seaduslikkuse kohta tõendusmaterjali. Asjakohaste audititoimingute kavandamiseks võttis Riigikontroll arvesse õige ja õiglase raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja tehingute seaduslikkuse järgimiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, sisekontrolli tulemuslikkuse kohta arvamust avaldamata. Auditi käigus hinnati ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust, juhtkonna raamatupidamislike hinnangute põhjendatust ja raamatupidamise aastaaruande üldist esituslaadi. Riigikontroll leiab, et audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks asutuse raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja majandustehingute seaduslikkuse kohta.

Vabariigi Presidendi Kantselei tegevusaruande kohta Riigikontroll arvamust ei avalda. Tegevusaruandes kontrolliti üle arvandmed, mis tulenevad otseselt raamatupidamise aastaaruandest.

Tähelepanekutena on aruandes esitatud leiud, mis summade ning nende ilmnemise asjaolude ebaolulisuse tõttu Riigikontrolli hinnangut raamatupidamise aastaaruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta ei mõjutanud, kuid mis teistsuguste tingimuste korral võivad viia oluliste vigade tekkimiseni raamatupidamise aastaaruandes või tehingute seaduslikkuses.

Aruandes ei ole kajastatud auditeerimise käigus leitud vähem tähtsaid puudusi, mille mõju pole märkimisväärne. Selliste puuduste kõrvaldamise vajadusele on auditeeritu tähelepanu juhitud kas märgukirjas või auditi käigus.

Vabariigi Presidendi Kantselei juures tegutsevaid riigi asutatud sihtasutuste majandusaasta aruandeid on auditeerinud vandeaudiitorid. Riigikontroll nendes sihtasutustes täiendavaid kontrollitoiminguid ei teinud ning võttis kantselei raamatupidamise aastaaruandele arvamuse avaldamisel arvesse vandeaudiitorite järeldusotsustes avalikustatud.

Auditi lõpetamise aeg:

Audit lõpetati 2011. aasta aprillis.

Auditi meeskond:

Auditi meeskonda kuulusid vanemaudiitor Jaana Tael, audiitorid Marlen Pärmann ja Kadri Tenno.

Kontaktandmed

Auditi kohta saab lisainfot Riigikontrolli kommunikatsiooniteenistusest tel +372 640 0704 või +372 640 0777, e-post riigikontroll@riigikontroll.ee

Audituaruande elektrooniline koopia (pdf) on saadaval koduleheküljel www.riigikontroll.ee.

Audituaruande kokkuvõte on saadaval ka inglise keeles.

Audituaruande number Riigikontrolli asjaajamissüsteemis on 2-1.8/11/60041/6.

Riigikontrolli postiaadress on:

Narva mnt 11a

15013 TALLINN

Tel +372 640 0700

Faks +372 661 6012

riigikontroll@riigikontroll.ee

Riigikontrolli varasemad auditid Vabariigi Presidendi Kantseleis

31.5.2010 – **Vabariigi Presidendi Kantselei 2009. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

29.5.2009 – **Vabariigi Presidendi Kantselei 2008. aasta majandusaasta aruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

2.6.2008 – **Vabariigi Presidendi Kantselei 2007. aasta majandusaasta aruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

31.5.2007 – **Vabariigi Presidendi Kantselei 2006. aasta majandusaasta aruande õigsus ja tehingute seaduslikkus**

31.5.2006 – **Riigikontrolli arvamus Vabariigi Presidendi Kantselei 2005. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta**

Kõik aruanded on kättesaadavad Riigikontrolli koduleheküljelt www.riigikontroll.ee

Lisa. Hinnangu andmise kriteeriumid

Raamatupidamise aastaaruande kohta arvamuse avaldamisel tugines Riigikontroll järgmistele kriteeriumidele:

- varad ja kohustused eksisteerivad 31.12.2010. aasta seisuga;
- varad ja kohustused kuuluvad 31.12.2010. aasta seisuga Vabariigi Presidendi Kantseleile;
- tehingud või sündmused toimusid 2010. aastal;
- kõik varad, kohustused, tehingud ja sündmused on kajastatud ning näitajad avalikustatud;
- varad ja kohustused on kajastatud õiges bilansilises väärtuses;
- tehingud või sündmused on kajastatud õiges summas ning tulud ja kulud on kantud õigesse perioodi;
- näitajad on avalikustatud, klassifitseeritud ja kirjeldatud kooskõlas raamatupidamise hea tavaga;
- tegevusaruandes toodud numbriline info, mis tuleneb raamatupidamise aastaaruandest, on kajastatud õigetes summades.

Tehingute seaduslikkuse kontrollimisel hindas Riigikontroll kooskõla järgmiste olulisemate õigusaktidega:

- 2010. aasta riigieelarve seadus, §-d 1–2, 5–8;
- avaliku teenistuse seadus, §-d 9–10, 12, 19–22, 24, 30, 37–46, 57, 79–81, 107–108, 111–134;
- rahandusministri 2.1.2006. aasta määrus nr 1 „Riigieelarve kassalise teenindamise eeskiri”;
- riigieelarve seadus, §-d 8, 23–31;
- riigihangete seadus, §-d 3–7, 10, 14–16, 19–28, 37, 59, 62, 65, 68–71;
- riigivaraseadus, §-d 2, 4, 7, 8, 10–34, 43, 46, 55, 90;
- sotsiaalmaksuseadus, §-d 2–4, 7–9;
- tulumaksuseadus, §-d 40–43, 48–52, 54;
- töölepingu seadus, §-d 1, 4–5, 9–10, 12, 15, 21, 28–30, 34, 44–45, 54–65, 67–71, 75, 79–89, 91–102;
- töötuskindlustuse seadus, §-d 4, 40–42;
- Vabariigi Valitsuse 11.6.2009. aasta määrus nr 91 „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord“;
- Vabariigi Presidendi ametihüve seadus;
- Vabariigi Valitsuse 19.11.1997. aasta määrus nr 177 „Vabariigi Presidendi lähetuskulude hüvitamise kord“.

Loetus on esitatud ka auditeeritaval perioodil kehtinud, kuid auditiaruande allkirjastamise hetkeks kehtivuse kaotanud õigusaktid.